

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Матилда Иванова Александрова-Бошнакова

член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност „ПРОФЕСОР“, утвърдено с решение на НС протокол № 4 от 10.04.2019 г., и със заповед на Директора № 122 от 12.04.2019 г., обявен от Института за икономически изследвания при БАН в ДВ, бр. 13 от 12.02.2019 г.

Кандидат: доц. д-р Радостина Телериг Бакърджиева

I. Обща оценка на кандидата за неговата научноизследователска дейност.

За участие в конкурса доц. д-р Радостина Бакърджиева представя 36 публикации, от които: монографии 2 бр. (хабилитационен труд по група В и 1 по група Г); студии 2 бр. (една в издание, индексирано в Scopus); статии 11 бр., от които 3 в съавторство (една в издание, индексирано в Scopus); научни доклади 18 бр., от които 1 в съавторство (десет в сборници от международни конференции и осем в сборници от национални конференции); глави от колективни монографии 3 бр.

Тематичният фокус на научната продукция на кандидата е насочен към областта на корпоративната социална отговорност, в т.ч. еволюцията на теориите за корпоративната социална отговорност, формите на нейното институционално проявление, критериите на международните социални стандарти в тази област и степента на прилагането им в българските бизнес организации. Освен като участник в редица научни проекти доц. Бакърджиева е изпълнител на индивидуален проект към ИИИ на БАН на тема „Корпоративна социална отговорност на българските фирми – съвременни тенденции и европейски перспективи“. Заедно с научната дейност следва да се има предвид и участията на доц. Бакърджиева в научно-приложни проекти, свързани с изпълнението на конкретни експертни задачи, чрез които се осъществява пряко свързване на резултатите от нейната научна дейност с практиката, в т.ч. проект «Повишаване качеството на образованието и на научните изследвания в областта на бизнес-инженерството за изграждане на икономика, основана на знанието (иновациите) и финансите» (ОП „РЧР 2007-2013“), проект «Повишаване на социалния диалог и подобряване на условията на труд на работниците и служителите» (Българо-швейцарска програма, Тематичен фонд «Партньорство и експерти»), програма на Европейската комисия «Mutual Learning Programm» (ГНК- European Commission) и др.

II. Количествена оценка на съответствието с минималните наукометрични национални изисквания и изискванията на Правилника на ИИИ при БАН

Съгласно представените за оценяване материали кандидатът изпълнява минималните наукометрични изисквания за получаването на академичната длъжност „професор“ в ИИИ на БАН – постигнати са 1282,5 точки, което е почти два пъти нивото на минималния праг от 650 т. Представените трудове, цитирания и участия отразяват в пълна степен действителните професионални и научни резултати на кандидата и са показателни за съответствието му на изискванията на ИИИ към БАН за заемане на академичната длъжност "професор".

III. Оценка на резултатите и научния принос на кандидата.

Постигнатите научни резултати и приноси на кандидата могат да бъдат обособени в следните основни области.

Област 1. Теоретико-методологични аспекти на корпоративната социална отговорност

Кандидатът систематизира еволюцията на научните теории в областта на корпоративната социална отговорност (КСО), осъществявайки институционален анализ в две направления: (1) публични и частни институции, неправителствени организации, международни организации и др.; (2) международни социални норми, правила и ценности, чрез които се проявява КСО. В тази област могат да бъдат посочени следните основни приноси:

- Въз основа на критично преосмисляне и систематизация на икономическите теории в областта са направени важни терминологични уточнения и са изведени базови дефиниции и понятиен апарат (публикации В-1, Г4-1, Г7.1-3, Г7.2-1, Г7.2-2, Г.8, Г10.1, Г10.2).

- Идентифицирани и систематизирани са конкурентните предимства, които генерират социално отговорните компании, като са изведени акцентите на Европейската концепция за КСО (публикации Г7.4, Г7.2-3, Г7.2-4).

- Разработена е концепция, в която КСО е представена като инструмент на както на корпоративната устойчивост на фирмено равнище, така и на устойчивото развитие в по-широк контекст. Обоснован е прехода от триизмерния модел на КСО (3Р модел), насочен към хората, планетата и печалбите, към актуализиран пет-измерен модел (публикации Г7.1-1, Г9, Г10.3, Г7.6).

- Чрез задълбочен сравнителен анализ на социалната отговорност в корпоративните и социалните предприятия са идентифицирани добри практики при функционирането на европейски социални предприятия (публикации Г4, Г7.3-2).

Област 2. Същност, изисквания и критерии на международните стандарти за КСО и оценка на прилагането им в българските компании

В тази област могат да бъдат очертани следните научни и научно-приложни приноси:

- Изведена е тезата, че социалните стандарти се явяват ефективен механизъм за контрол, в т.ч. ключови инструменти за мониторинг, инспекция и оценка на съответствието. Чрез изследване на критериите в международните стандарти за КСО е разкрита тяхната роля като икономически индикатори, които осигуряват възможност за измерване на въздействието на компаниите върху обществото (публикации В-2, Г4.1, Г7.1-7, Г7.2-6, Г7.3-7, Г10.1).

- Систематизирани са основни критерии на ключови международни социални стандарти: ISO 9001:2015, OHSAS 18001:2007, ISO 45001:2018, ISO 14001:2015, EMAS, SA 8000, като е идентифициран приносът на стандарт ISO 14001:2015 за интернализацията на негативните външни ефекти. Формулирани са препоръки към

компаниите за интернализиране и на позитивни външни ефекти от внедряването на нови технологии (публикации В-1, Г7.2-6, Г10-1).

- Обоснована е тезата, че международно утвърдените социални стандарти транспонират универсални принципи, норми и ценности на отговорно и осъзнато поведение на корпорациите, като осигуряват предпоставки за гъвкаво допълване на националното законодателство с механизми за корпоративно саморегулиране и съвместно регулиране (публикации В-1, Г4, Г7.3-7).

- Предложена е „платформа за социална самооценка на компаниите“ чрез инструментариума на ISO 26 000 и Глобалния договор на ООН. Разработена е авторова методология за оценка на съответствието на компаниите на критериите на ISO 26 000 чрез специализиран инструментариум (въпросник) (публикации Г7.3-5, Г7.3-6, Г4-1, Г4.2, Г7.1-3).

Област 3. КСО като елемент на корпоративното управление

- Въз основа на задълбочен сравнителен анализ са приведени доказателства относно тезата, че КСО е задължителен компонент на корпоративното управление (публикации Г10-1, Г4, Г7.3).

- Систематизирани са изискванията на G20-OECD „Принципи на корпоративното управление“ (2015) и „Ръководни принципи на OECD за мултинационалните компании“ (2011), чиито изисквания са приложими не само в общата рамка на корпоративното управление, но и пряко за целите на КСО (публикации Г6-1, Г10-1).

Област 4. Мониторинг и оценка на корпоративната социална отговорност в българските фирми

- На базата на осигурена емпирична информация за български компании е проведен анализ и оценка на вътрешната КСО (насочена към персонала като ключова заинтересована страна) и външната КСО (насочена към доставчици и клиенти) в контекста на глобалната верига на доставките и местна общност. На базата на авторовия анализ е установено, че вътрешната КСО в българските компании има по-голяма тежест от външната (публикации Г10-1, Г4-1, Г10-3, Г7.3, Г10-3).

- Натрупани са значителни емпирични свидетелства относно утвърждаването на КСО като ефективен лост за удовлетворяване очакванията на заинтересованите страни (Г10-1, В-1, Г7.2-1). Очертани са тенденциите за големите компании, включително подразделенията на транснационалните корпорации, да се изявяват като лидери при прилагането на КСО, основано на международно утвърдените правила (Г10-1). Данните показват, че водещи в прилагането на КСО са минната индустрия и фармацевтиката (Г10-1).

- Въз основа на събраната емпирична информация е направена оценка на прилагането на международните стандарти за КСО в българските компании (публикации В-1, Г10-2, Г4-1, Г7.1-3).

IV. Оценка на оригиналността на представените трудове и на достоверността на представените научни данни.

Представените научни трудове имат оригинален характер и са насочени към изследване на актуална проблематика, недостатъчно проучена в дълбочина и въз основа на значителна емпирична информация. Кандидатът успешно запълва тази празнина в българската икономическа наука. Считам, че представените по конкурса разработки са лично дело на автора и не констатирам наличие на плагиатство.

V. Критични бележки и препоръки

Нямам конкретни критични бележки към научноизследователската и публикационна дейност на кандидата. Бих отправила препоръка в бъдещата си дейност да положи усилия за по-активно популяризиране на резултатите от своите изследвания в индексирани издания в чужбина, което да подчертае постигнатите значими резултати относно КСО от български изследователи.

VI. Заключение.

От гореизложеното може да се направи извода, че кандидатът доц. д-р Радостина Бакърджиева е представила научна продукция, която в количествено и качествено отношение отговаря на изискванията на ИИИ при БАН за академичната длъжност “професор”. Постигнатите научни и научно-приложни приноси обогатяват съществуващите знанията с нови анализи и оценка за корпоративното управление, корпоративната социална отговорност и международните стандарти в тази област. Кандидатът осъществява активна научноизследователска, експертна и проектна дейност. Въз основа на тези аргументи давам **положителна** оценка и предлагам доц. д-р Радостина Телериг Бакърджиева да заеме академичната длъжност “професор” по ПН 3.8 „Икономика“ в Института за икономически изследвания при БАН.

Дата:
31.05.2019 г.

Член на журито:.....
/ проф. д-р М. Александрова /